

Ψυρρή-Γεράνι

01 Δημαρχείο της Αθήνας Αθηνάς 63

Ο δήμαρχος, για οικονομικούς λόγους, νοίκιασε το ισόγειο σε καταστημάτων. Έτσι, κατέληξε το Δημαρχείο να συστεγάζεται με ένα καφενείο, μια ταβέρνα, ένα οινόπωλείο και ένα φερετροποιείο, γεγονός που οδήγησε στην απαίωση του στη συνείδηση του κόσμου. Το 1935-1937 (επί δημαρχίας Κώστα Κοτζιά) προστέθηκε ο τρίτος όροφος, και επενδύθηκε η βάση του κτιρίου με μαρμάρινες πλάκες.

02 Κτήριο Ρομάντσο Αναξαγόρα 3

Το κτήριο αυτό ήταν η έδρα των εκδοτικών επιχειρήσεων του Νίκου Θεοφανίδη και του ιστορικού λαϊκού περιοδικού του 20ού αιώνα, του «Ρομάντσο». Χτίστηκε στα τέλη της δεκαετίας του 1930, για τυπογραφικές επιχειρήσεις. Ο εκδότης τύπωνε, εκτός από τα δικά του περιοδικά, και τη «Ραδιοηλεκτρική», το μοναδικό τότε τηλεοπτικό περιοδικό με μεγάλη κυκλοφορία, αλλά και δύο εφημερίδες πολιτικά αντίθετες, τον «Ελεύθερο Τύπο» του Σάββα Κωνσταντόπουλου και τον «Ριζοσπάστη», το όργανο του ΚΚΕ.

«Ρομάντσο», «Πάνθεον», «Βεντέττα», τρεις επιγραφές στην πρόσοψη του βιομηχανικού κτιρίου της Αναξαγόρα, ποπ χρώματα αλλά και ποπ ιστορίες, αν θεωρήσουμε ότι το «Ρομάντσο» ήταν το σημαντικότερο ποπ περιοδικό στην Ελλάδα, δηλαδή εκφραστής μιας λαϊκής κουλτούρας.

Η περιοχή κάτω και γύρω από την Ομόνοια ήταν χαρακτηριστική για τον Τύπο καθώς στην Πειραιώς στεγαζόταν η «Βραδινή» και στην Σωκράτους, η εφημερίδα «Καθημερινή». Τα γιγαντιαία ρολά τυπογραφικού χαρτί που κατέκλυαν την οδό Αναξαγόρα είναι ζωντανή ανάμνηση για όσους εργάζονταν εκεί ή περνούσαν από εκεί στη δεκαετία του 1970 και στις αρχές του 1980.

► **ΓΕΡΑΝΙ:** Η γειτονιά ονομάζεται Γεράνι, και ανήκει στη σύγχρονη πόλη της Αθήνας, σε αντίθεση με την αρχαία και μεσαιωνική αστική συνοικία του Ψυρρή. Το όνομα της γειτονιάς το χρωστά σε ένα μικρό πηγαδάκι, από όπου έβγαζαν οι κάτοικοι νερό με γεράνι, δηλαδή με μικρό γεράνι, που βρισκόταν σχεδόν στη διασταύρωση της Σοφοκλέους με την οδό Γερανίου.

03 Βαρβάκειος Σχολή – Δημοτική Αγορά Αθηνάς 42

(πλήρες αρχικό όνομα “Βαρβάκειος Πρότυπος Σχολή, ΒΠΣ) Είναι ένα από τα αρχαιότερα σχολεία της Ελλάδας. Αρχισε να λειτουργεί το 1860 με δαπάνες του εθνικού ευεργέτη Ιωάννη Βαρβάκη από τον οποίο πήρε και το όνομά της. Το κτήριο βρισκόταν στο χώρο της σημερινής Βαρβακείου Αγοράς επί της οδού Αθηνάς και στεγάζε τη Σχολή μέχρι και το 1944, οπότε και υπέστη μεγάλες καταστροφές λόγω του Εμφυλίου. Έκτοτε η Σχολή στεγαζόταν σε άλλα κτήρια στην Αθήνα, ενώ από το 1983 έως και σήμερα στεγάζεται σε κτιριακές εγκαταστάσεις στο Παλαιό Ψυχικό.

Απέναντί βρίσκεται το συγκρότημα της Δημοτικής Αγοράς, το οποίο άρχισε να οικοδομείται από τον Δήμο Αθηναίων το 1878 και ολοκληρώθηκε το 1886. Έκτοτε λειτουργεί αδιάκοπα, στεγάζοντας μεγάλο αριθμό καταστημάτων τροφίμων, ενώ ανακαινίστηκε σταδιακά μεταξύ των ετών 1979-1996, από τον Δήμο, σε συνεργασία με το Υπουργείο Πολιτισμού.

04 Θέατρο Μπούκουρα – Πλατεία Θεάτρου Λεωφόρος

Στο σημείο που σήμερα βρίσκεται η πλατεία Θεάτρου, λειτούργησε ένα από τα πρώτα θέατρα της Αθήνας. Το θέατρο εμφανίστηκε στην Αθήνα το 1835, ωστόσο οι πρώτες προσπάθειες ήταν αρκετά ερασιτεχνικές και προχειροφτιαγμένες. Το 1838 χτίζεται το πρώτο πέτρινο χειμερινό θέατρο (τα θέατρα της Αθήνας μέχρι τότε ήταν ξύλινα) από τον Ιταλό Μπαζιλιο Σανσόνι. Τα εγκαίνια του θεάτρου γίνονται το 1840 με το έργο «Λουΐσια ντι Λαμερμούρ» του Γκαετάνο Ντονιζέτι, από ιταλικό μελοδραματικό θίασο. Το έργο είχε τεράστια επιτυχία, δίνοντας 144 παραστάσεις και προκαλώντας ριπή ενθουσιασμού στους Αθηναίους που έφταναν ακόμα και στο σημείο να δανείζονται με τόκο προκειμένου να πληρώσουν τα εισιτήρια. Το 1844 το θέατρο αγοράζεται από τον Σπετσιώτη αγωνιστή της Επανάστασης και μεγαλέμπορο, Ιωάννη Μπούκουρα και έκτοτε μένει στην ιστορία με το όνομά του. Το κτήριο είχε μία κύρια είσοδο, αίθουσα μάλλον φτωγική, με επτά σειρές ξύλινων πάγκων, 113 θέσεις για καθίσματα και τρεις σειρές θεωρείων. Ο φωτισμός γινόταν με κεριά και με έναν πολυέλαιο με λάμπες πετρελαίου, μέχρι το 1883 που ήρθε στην Αθήνα το φως. Το θέατρο φιλοξένησε πολλούς κυρίως ιταλικούς θιάσους. Το 1897 καταδαφίστηκε. Μια φήμη λέει ότι εδώ ακούστηκε πρώτη φορά η φράση “Άς πάει και το παλιάμπελο”, από κάποιον θεατή που είχε φάει όλη την περιουσία του για την Ιταλία ηθοποιό Ρίτα Μπάσο, και του είχε μείνει μόνο ένα αμπελάκι.

05 Διπλάρειος Σχολή Πλ. Θεάτρου 3

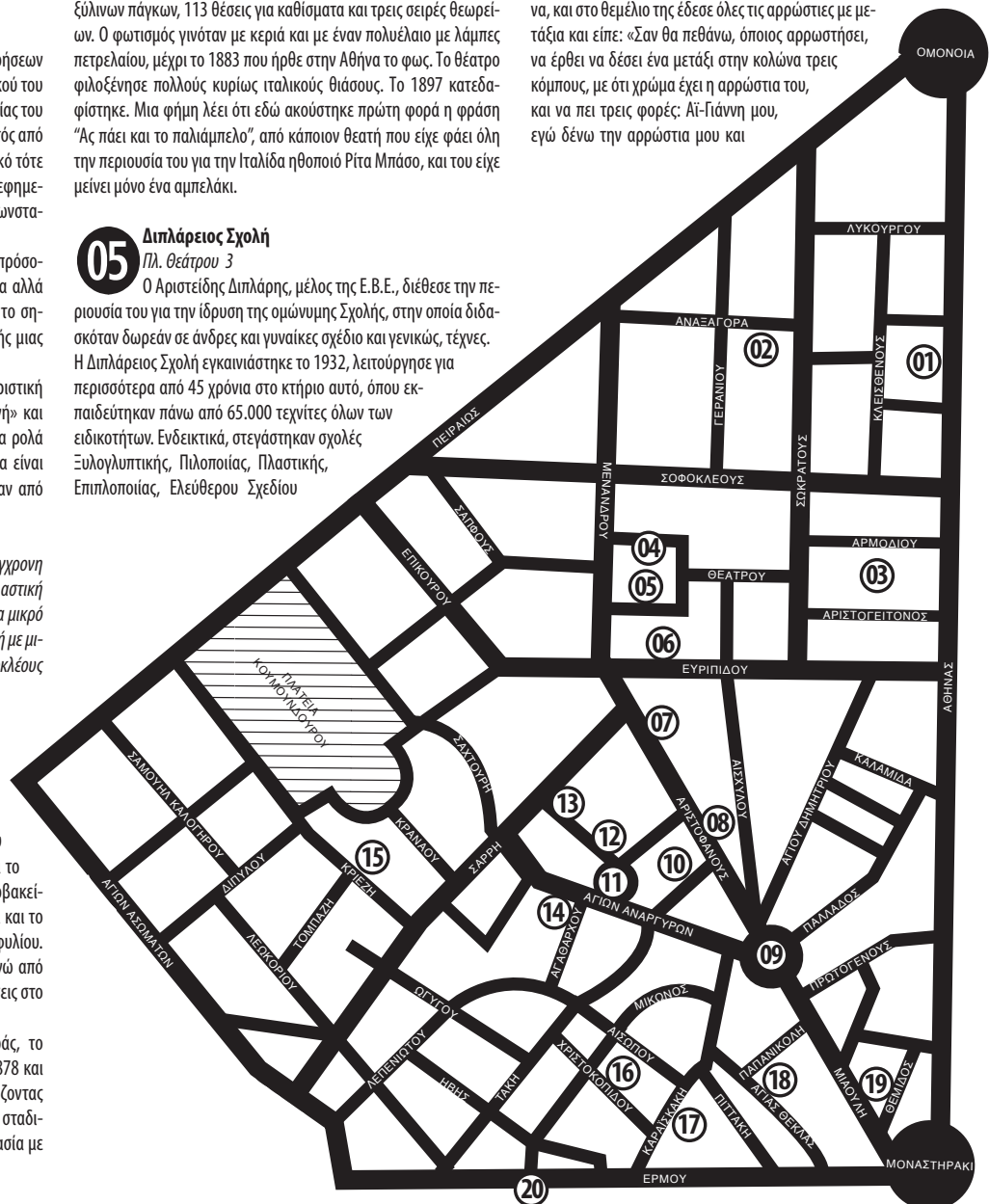
Ο Αριστοίδης Διπλάρης, μέλος της Ε.Β.Ε., διέθεσε την περιουσία του για την ίδρυση της ομώνυμης Σχολής, στην οποία διδασκόνταν δωρεάν σε άνδρες και γυναίκες σχέδιο και γενικώς, τέχνες. Η Διπλάρειος Σχολή εγκαίνιστηκε το 1932, λειτούργησε για περισσότερα από 45 χρόνια στο κτήριο αυτό, όπου εκπαιδεύτηκαν πάνω από 65.000 τεχνίτες όλων των ειδικοτήτων. Ενδεικτικά, στεγάστηκαν σχολές Ξυλογλυπτικής, Πιλοποίας, Πλαστικής, Επιπλαοίας, Ελεύθερο Σχεδίου

κ.ά. Το κτήριο είναι εξαιρετικά χωροθετημένο, στην καρδιά της βιοτεχνικής Αθήνας, γειτονεύοντας με τον βιοτεχνικό πόλο του Ψυρρή αλλά και με την εξίσου πλούσια σε βιοτεχνίες περιοχή του Μεταξουργείου.

06 Αϊ-Γιάννης στην Κολώνα Ευριπίδου 72

Είναι μικρή μονόκλιτη ξυλόσκεπη βασιλική, που τοποθετείται στα χρόνια της Τουρκοκρατίας. Χαρακτηριστικό στοιχείο της είναι ο αρχαίος, με κορινθιακό κιονόκρανο κίονας, που βρίσκεται στο Ιερό Βήμα και εξέρχεται από την στέγη. Η εκκλησία είναι αφιερωμένη στον άγιο Ιωάννη Πρόδρομο.

Οι παλαιοί Αθηναίοι πίστευαν πως ο Άγιος Ιωάννης έχει θαυματουργική ιδιότητα ως προς την ίαση από πυρετό, για αυτό εξάλλου είχε και το προσωνύμιο «Θερμαστής», που θεραπεύει δηλαδή τις θέρμες, τον πυρετό. Η παράδοση, λέει ότι ο άγιος έσπησε μία κολώνα, και στο θεμέλιο της έδεσε όλες τις αρρώστιες με μετάξια και είπε: «Σαν θα πεθάνω, όποιος αρρωστήσει, να έρθει να δέσει ένα μετάξι στην κολώνα τρεις κόμπους, με ότι χρώμα έχει η αρρώστια του, και να πει τρεις φορές: Αϊ-Γιάννη μου, εγώ δένω την αρρώστια μου και

η χάρη σου ναν την λύσει, κ' ευθύς θα γιαιτρευτεί». Στη βάση της κολώνας μπορούσε να διακρίνει κανείς μέχρι σχετικά πρόσφατα τα σημάδια από τις κλωστές και το καυτό κέρι, που κόλλαγαν όχι μόνο οι χριστιανοί, αλλά ακόμα και οι μουσουλμάνοι, σεβόμενοι των θαυματουργό Άγιο και προσδοκώντας τη βοήθειά του. Αν και το τωρινό χτίσμα του ναού χρονολογείται από την Τουρκοκρατία, το εκκλησάκι είναι παλαιοχριστιανικό, και λειτουργεί ακατάληπτα από το 565 μ.Χ.

▶ Από αυτό το σημείο και πέρα, αφήνουμε πίσω μας το Γεράνι και μπαίνουμε στη γειτονιά του Ψυρρή, αφού η Ευριπίδου είναι το όριο που χωρίζει τις δυο γειτονιές. Θα γίνει πιο εμφανές όταν από τους σύγχρονους, κανονικά χαραγμένους δρόμους του Γερανίου, θα αρχίσουμε να περπατάμε στον οθωμανικό αστικό ιστό της γειτονιάς του Ψυρρή.

07 Εκκλησάκι του Αγίου Αθανασίου

Αριστοφάνους 32

Το εκκλησάκι του Αγίου Αθανασίου, αποκαλούμενο και «Αιγινίτικο Μετόχι», είναι μια μικρή και απλή μονόκλιτη βασιλική, κτισμένη επί Τουρκοκρατίας (οι παλαιότερες αιογραφίες φέρουν τη χρονολογία 1638) και μαρτυρείται ως μετόχι της Μονής Κοιμήσεως της Αίγινας («Παναγίας Χρυσολοιτισίας»). Νεώτερες επισκευές (ήδη από τις αρχές του 20ού αιώνα) έχουν παραμορφώσει τελείως τη δυτική της όψη, ενώ τμήμα του υπόλοιπου ναού βρίσκεται ενσωματωμένο στο προαύλιο συνεργείου. Από αυτό το σημείο και πέρα, αφήνουμε πίσω μας το Γεράνι και μπαίνουμε στη γειτονιά του Ψυρρή, αφού η Ευριπίδου είναι το όριο που χωρίζει τις δυο γειτονιές. Θα γίνει πιο εμφανές όταν από τους σύγχρονους, κανονικά χαραγμένους δρόμους του Γερανίου, θα αρχίσουμε να περπατάμε στον οθωμανικό αστικό ιστό της γειτονιάς του Ψυρρή.

08 Σπίτι Παπαδιαμάντη (κατεδαφισμένο)

Αριστοφάνους 24

Στο δρόμο αυτό κατοικούσε επί 12 ολόκληρα χρόνια ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, σε ένα φτωχικό δωμάτιο στο τέταρτο του δρόμου. Ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, ήρθε από την Σκιάθου στην Αθήνα το 1873 για να τελειώσει το Βαρβακίο Γυμνάσιο, και το 1874 γράφτηκε στη φιλοσοφική σχολή του Πανεπιστημίου. Το 1886 είναι ήδη κάτοικος της συνοικίας του Ψυρρή, μένοντας 8 χρόνια σε ένα άλλο δωμάτιο και 12 χρόνια στο δωμάτιο της οδού Αριστοφάνους. Με τους γείτονές του δεν είχε πολλές σχέσεις, αφού γύριναγε αργά τη νύχτα από τη δουλειά του στην Ακρόπολη κι έφευγε τις ώρες που οι άλλοι ένοικοι έλειπαν, με αποτέλεσμα να περνάει σχεδόν απαρατήρητος.

Στο ίδιο σημείο που βρίσκεται σήμερα το ανακαινισμένο ομώνυμο εστιατόριο (Σαρρή και Αγίων Αναργύρων) λειτουργούσε από το 1860 μέχρι το 1920, η μπακαλοταβέρνα του Καρχιμάνη η οποία ήταν το αγαπημένο στέκι του Αλέξανδρου Παπαδιαμάντη. Πολλά θέματα διηγημάτων του Παπαδιαμάντη είναι γραμμένα με σκηνικό το πατωπαλιό αυτό – όπως το αποκαλεί – της οδού Σαρρή. Επίσης ο Παπαδιαμάντης έψελνε σε όλες σχεδόν της εκκλησίες της γειτονιάς.

09 Πλατεία Ηρώων

Η πλατεία Ηρώων και είναι από τις παλιότερες της Αθήνας, αφού διαμορφώθηκε μεταξύ 1855-57 και ονομάστηκε έτσι προς τιμήν των Ηρώων του 1821, ονόματα των οποίων έχουν δοθεί σε γύρω δρόμους. Επίσης στην πλατεία έχει τη ρίζα του και το όνομα της γειτονιάς.

Κατά την διάρκεια της Τουρκοκρατίας, υπήρχε εδώ η εκκλησία του Αγίου Αθανασίου, η επονομαζόμενη «του Ψυρρή»- τοπωνύμιο που συναντάται πρώτη φορά σε κείμενα περιηγητών το 1678- από το όνομα του κτήτορά της, ενός Ψυρρή, δηλαδή Ψαριανού.

Στην Πλατεία Ηρώων γεννήθηκε και ο θρύλος των κουτσαβάκηδων, των νταήδων που τρομοκράτησαν τη συνοικία αλλά και όλη την Αθήνα στα μέσα και στα τέλη του 19ου αιώνα. Τους ξεχώριζε κανείς από την ενδυμασία τους: στενό παντελόνι, το λεγόμενο τζογέ, μπερζά παπούτσια με τακούνι, ρεπούμπλικα με βουλιάνγυατα και μαύρη κορδέλα, σασάκι κοντό φορεμένο στο αριστερό μόνο μανίκι, και λαδωμένο τουσούφι, κομπολόι και μαγκούρα, και φυσικά μαχαίρια, κάμες και κουμπούρια. Συχνά φορούσαν ζωνάρι, το οποίο άφηναν να κρέμεται στο πεζοδρόμιο, ώστε να καυγαδίσουν με όποιον το πατήσσει («έχει λύση τη ζώνη του για καυγά» λέμε σήμερα). Επίσης, οι κουτσαβάκηδες είχαν τοιγκελωτό μoustάκι, δείγμα περφηανίας και τιμής, στο οποίο μάλιστα ορκιζόντουσαν. Από εκεί έχει μείνει η φράση «θα φάμε τα μoustάκια μας» όταν μιλάμε για καυγά.

Η κυριαρχία των κουτσαβάκηδων έληξε με το διορισμό του Δημήτρη Μπαϊρακτάρη ως αστυνομικού διευθυντή, το 1893 ο οποίος τους εξετέλεξε μετά τη σύλληψη τους και οι μάγκες προτιμούσαν να εγκαταλείψουν τη συνοικία ή και να μείνουν στη φυλακή, παρά να γυρίσουν στα παλιά τους λημέρια.

10 Λαϊκή οθωμανική οικία

Τάκη 8

Το κτίριο αποτελεί ένα αντιπροσωπευτικό λαϊκό κτίσμα της τουρκοκρατίας. Πρόκειται για ισόγειο κτίσμα με υπερυψωμένο υπόγειο και κεραμοσκεπή. Έχει δύο σειρές ανοιγμάτων στο δρόμο με χαρακτηριστικά στοιχεία όπως οι σιδεριές και τα κουφώματα με ξύλινο πλαίσιο. Η πρόσβαση γίνεται από την πλαϊνή πόρτα. Πρόκειται για ένα κτίσμα που αντιπροσωπεύει έναν αρχιτεκτονικό ρυθμό που πλέον σπάνιζε σε ολόκληρη την Αθήνα. Το σπίτι της οδού Τάκη, κατά πάσα πιθανότητα ξαναχτίστηκε μετά την καταστροφή της πόλης από τον Κιουταχί, το 1827, πανομοιότυπο με το προγενέστερο.

11 Άγιοι Ανάργυροι

Πλατεία Αγίων Αναργύρων

Ο Ναός των Αγίων Αναργύρων χτίστηκε τον 11ο αιώνα και ανήκει στον σπάνιο στην Ελλάδα τύπο του σταυροειδούς ναού με διπλοθολικό (με δύο δηλαδή πατώματα) τρούλο. Το 1908 μεγεθύνθηκε με αποτέλεσμα να παραμορφωθεί αισθητά. Στα τέλη του 19ου αι. και στις αρχές του 20ου κατά καιρούς στην εκκλησία εκκλησιάζονταν τακτικά και ενίοτε έψαλλαν και οι Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης και Αλέξανδρος Μωραϊτίδης. Κατά την Τουρκοκρατία, στο σημείο που βρίσκεται σήμερα η πλατεία Αγίων Αναργύρων υπήρχε κοιμητήριο. Στο κοιμητήριο του ναού θάφτηκαν ενοριίτες ήρωες της Ελληνικής Επανάστασης, όπως ο Παναγής Κτενάς και τα αδέρφια Νικόλαος και Χρήστος Σαράρης, που έχουν δώσει τα ονόματά τους σε δρόμο της συνοικίας.

12 Θέατρο Εμπρός

Ρήγα Παλαμίδη 2

Το κτήριο στέγαζε αρχικά τα τυπογραφεία της εφημερίδας ΕΜΠΡΟΣ, άρχισε να εκδίδεται στις αρχές του 20ου αιώνα και αργότερα μετατράπηκε σε θέατρο το 1988, χάρη στο σκηνοθέτη Γάσσο Μπαντή, σε μια εποχή που του Ψυρρή ήταν σχεδόν νεκρή θεατρικά περιοχή. Το θέατρο Εμπρός υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους χώρους τέχνης και θεάτρου στο κέντρο της Αθήνας. Ως κτίριο αποτελεί μνημείο νεότερης αρχιτεκτονικής, η διαμόρφωση του θεάτρου έγινε από τους σημαντικούς αρχιτέκτονες Τάκη Φραγκούλη και Αντώνη Δαγκλιδή.

13 Οικία Ρήγα Παλαμίδη (κατεδαφισμένη):

Ρήγα Παλαμίδη, άγν. αριθμός

Στην οδό Ρήγα Παλαμίδου, έζησε σε νεαρή ηλικία ο αγωνιστής του 1821 Ρήγας Παλαμίδης. Ο Παλαμίδης είχε πάρει μέρος σε σημαντικές μάχες του Αγώνα, όπως στα Δερβενάκια, ενώ συμμετείχε και σε όλες τις εθνοσυνελεύσεις. Μετά την επανάσταση έγινε πολιτικός και διετέλεσε βουλευτής, υπουργός και πρόεδρος της Βουλής, ενώ αγωνίστηκε και για την έξωση του Οθώνα.

14 Αγία Παρασκευή

Αγάθωνος 2

Το μικρό, ιδιωτικό εκκλησάκι που συναντάμε σε αυτό το σημείο, είναι χτισμένο στις αρχές του 20ου αιώνα, μιμούμενο τη Βυζαντινή αρχιτεκτονική. Είναι αφιερωμένο στην Αγία Παρασκευή, και διαδέχθηκε κατεστραμμένο ναό αφιερωμένο στην ίδια Αγία, που υπήρχε στην ίδια θέση.

15 Αρμενική Μητρόπολη

Κριεζή 10

Αρμενική ορθόδοξη μητρόπολη του Σουρπ Κιρκόρ Λουσαβορίτς (εκκλησία του Αγίου Γρηγορίου του Φωτιστή). Ήταν γύρω στο 1880 ένας αριθμός Αρμενίων από την Κιλικία μετοικεί στην Αθήνα και μαζί με τους Αρμένιους που ήδη ζούσαν στην περιοχή αισθάνονται την αναγκαιότητα ανέγερσης ενός ναού για να λειτουργούν και για να έχουν ένα σημείο συνάντησης.

Μετά από προσπάθειες πέντε ετών και αφού είχαν λάβει την επίσημη άδεια του Μητροπολίτη της Αθήνας, ενοικιάζουν μια παλιά αίθουσα και την μετατρέπουν σε εκκλησία. Στις 22 Σεπτεμβρίου 1908 με τη συμβολή των κατοίκων της περιοχής αγοράζεται έκταση και κατασκευάζεται η ξύλινη εκκλησία του Αγ. Γρηγορίου του Φωτιστή. Το 1935 οικοδομείται η υπάρχουσα εκκλησία με τις ανάλογες αθούρες και εκεί εγκαθίσταται η Αρχιεπισκοπή.

16 Χριστοκοπίδης

Χριστοκοπίδου 2

Ο ναός είναι αφιερωμένος στη Γέννηση του Χριστού. Αν και το σημερινό κτήριο είναι κατασκευασμένο το 1860, διαδέχθηκε παλαιότερο ναό του 16ου αιώνα, ο οποίος πιθανολογείται ότι είναι χτισμένος πάνω σε υπόγειο, παλαιοχριστιανική εκκλησία, που με

τη σειρά της χτίστηκε σε απομεινάρια αρχαίου ναού, πιθανόν της Αθηνάς Παλλάδος. Σε αυτές τις διαδοχικές αρχιτεκτονικές φάσεις οφείλει και τον ασυνήθιστο προσανατολισμό της προς βορρά. Η μεσαιωνική εκκλησία ανήκε στην οικογένεια Κοπίδη, για αυτό και αποκαλείται εκκλησία «Χριστοκοπίδη».

17 Οικία Don Pacifico

Καραϊσκάκη, άγν. αριθμός

Στην οδό Καραϊσκάκη έμεινε ο δον Δαβίδ Πασιφίκο από το 1836 ως πρόξενος της Πορτογαλίας. Το Πάσχα του 1849 η κυβέρνηση είχε απαγορεύσει για πρώτη φορά το «κάψιμο του Εβραίου» ή του «ιούδα», πασχάλινο έθιμο κατά το οποίο έκαιγαν αχυρένιο ομοίωμα Εβραίου. Με αφορμή την απαγόρευση αυτήν όχλος επέτθηκε στον Εβραίο Δον Πασιφίκο, ο ίδιος μόλις που διασώθηκε από τη μαγία του πλήθους και κατέφυγε στη αγγλική πρεσβεία. Ο Πασιφίκο ζήτησε υπέρογκο ποσό ως αποζημίωση από το ελληνικό κράτος αλλά δεν ικανοποιήθηκε και τότε στράφηκε στη βρετανική κυβέρνηση. Η υπέρμετρη αντίδραση της Βρετανίας, που κορυφώθηκε με τον ναυτικό αποκλεισμό της χώρας από το Βρετανικό Ναυτικό το 1850 και την κατάσχεση ελληνικών πλοίων στο Αιγαίο, ώσπε να αναγκαστεί η Ελλάδα να καταβάλει αποζημίωση, αποτελεί πρωτοφανή στην ιστορία των διεθνών σχέσεων αναίτια επίδειξη ισχύος. Η κρίση έληξε ύστερα από παρέμβαση της Γαλλίας και της Ρωσίας, αφού όμως η Ελλάδα είχε δεχθεί ισχυρό οικονομικό πλήγμα.

18 Οικία Μακρή (κατεδαφισμένη)

Αγίας Θέκλας 14

Ο Λόρδος Βύρων, κατά το 1809-1810, όταν έφτασε στην Αθήνα νοίκιασε δωμάτιο στο σπίτι της χήρας του Άγγλου Πρόξενου. Η χήρα Μακρή είχε τρεις κόρες, με μικρότερη την Τερέζα, που ήταν μόλις 12 ετών. Ο Βύρωνας δεν άργησε να ερωτευτεί την μικρή Τερέζα. Η Τερέζα δε λύγισε στην πολιορκία του Λόρδου Βύρωνα, ίσως γιατί κατά τα ήθη της εποχής είχε δυο μεγαλύτερες αδελφές ανύπαντρες. Ο ποιητής, πριν αποχωρήσει από την Αθήνα, έγραψε για χάρη της Τερέζας την «Κόρη των Αθηνών». Στα πιο πολλά περιηγητικά βιβλία του 19ου αιώνα για την Αθήνα, αφιερώνονται αρκετές σελίδες στην «Κόρη των Αθηνών». Η Τερέζα Μακρή παντρεύτηκε τελικά έναν Άγγλο προξενικό υπάλληλο, 20 χρόνια αργότερα, και πέθανε σε βαθιά γεράματα το Σεπτέμβριο του 1875.

Το σπίτι της οικογένειας Μακρή ήταν ένα απλό πέτρινο διώροφο, με πλούσια αυλή γεμάτη λεμονιές κι ένα πηγάδι.

19 Παλιό Κακουργιοδικείο (Αγία Ελεούσα)

Αγίας Ελεούσας 4

Στο σημείο αυτό υπήρχε κατά την Τουρκοκρατία ο ενοριακός ναός της Αγίας Ελεούσας, ο οποίος μετατράπηκε το 1835 σε Κακουργιοδικείο, βάση των σχεδίων του Χριστιανού Χάνσεν. Στο ισόγειο του νεοκλασικού κτηρίου έχει ενσωματωθεί το ιερό του ναού. Η μετατροπή αυτή έγινε επειδή δεν υπήρχαν μεγάλα κτήρια στην Αθήνα, ικανά να στεγάσουν δημόσιες υπηρεσίες, οπότε οι αρχές στράφηκαν σε ερειπωμένες εκκλησίες. Έτσι, η Αγία Ελεούσα έγινε Κακουργιοδικείο, και ο Χριστοκοπίδης στέγαζε τον Άγιο Πάγο, μετατροπή που δε σώζεται σήμερα, αφού κατόπιν ξαναέγινε εκκλησία. Είναι ένα από τα πρώτα έργα του Χριστιανού Χάνσεν στην Αθήνα και είναι χαρακτηριστικό δείγμα της εποχής του πρώιμου νεοκλασικισμού, που χαρακτηρίζεται από λιτότητα. Μετέπειτα στεγάστηκε εδώ αστυνομικός σταθμός και υπηρεσίες του ληθαρχείου, ενώ μετά πέρασε μια μακρά περίοδο παρακμής, χρησιμοποιούμενο ως χώρος καταστημάτων. Εν τέλει, κατέληξε στην ιδιοκτησία της εκκλησίας της Ελλάδας, και παρέμεινε αχρησιμοποίητο από το 1972 ως τις μέρες μας. Ανακαινίστηκε πρόσφατα και στεγάσει σήμερα την πατριαρχική βιβλιοθήκη.

20 Πλατεία Αβησσυνίας:

Η πλατεία πήρε το όνομά της στις αρχές του 20ου αιώνα όταν αγρότες και έμποροι συναθροίζονταν στην πλατεία και πουλούσαν ζώα και αγαθά. Η πλατεία ήταν τόσο πολυσύχναστη ώστε να την παρομοιάζουν με την Αβησσυνία που ήταν Αφρικανικό εμπορικό κέντρο. Σύμφωνα με μια άλλη εκδοχή η πλατεία πήρε το όνομά της από τους ελάχιστους Αβησσυνούς, δηλαδή Αιθίοπες που κατοικούσαν στην περιοχή επί Οθώμ. Αυτοκρατορίας ή, κατά μία πιο ρομαντική εκδοχή, επειδή εκεί μοιράστηκε, το 1922, η ανθρωπιστική βοήθεια από την Αιθιοπία προς τους Μικρασιάτες πρόσφυγες.